

Vergaderjaar 2015–2016

29 538

Zorg en maatschappelijke ondersteuning

Nr. 197

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 oktober 2015

Tijdens de regeling van werkzaamheden van uw Kamer op 29 september jl. (Handelingen II 2015/16, nr. 7, Regeling van werkzaamheden) heeft het lid Agema (PVV) aandacht gevraagd voor het bericht dat 7.000 mensen nog geen rekening hebben ontvangen voor de eigen bijdrage in de Wmo 2015.

U hebt mij vervolgens verzocht uw Kamer hierover in een brief te informeren. Tijdens de procedurevergadering van de vaste commissie voor VWS is op 30 september jl. door het lid Keijzer (CDA) een vergelijkbaar verzoek gedaan. Tijdens de regeling van werkzaamheden op 7 oktober jl. (Handelingen II 2015/16, nr. 11, Regeling van werkzaamheden) is door uw Kamer verzocht om snel geïnformeerd te worden. Met deze brief voldoe ik aan de gedane verzoeken.

Berichtgeving en gestelde vragen

Aanleiding voor de gestelde vragen is een artikel op Zorgvisie.nl, «CAK waarschuwt voor hoge eigen bijdragen Wmo», van 29 september jl. Daarin wordt geschetst dat een groep mensen deze weken voor het eerst een rekening van het CAK ontvangt over hun eigen bijdragen in de Wmo, terwijl de maatschappelijke ondersteuning eerder dit jaar is aangevangen. Dat is ook de reden waarom het CAK de communicatie over dit onderwerp heeft opgevoerd richting gemeenten, zorgaanbieders en media. U hebt mij gevraagd op dit bericht te reageren en daarbij specifiek aan te geven op welke wijze reparatie zal plaatsvinden en of er voor deze mensen een regeling zal komen.

Systematiek inning eigen bijdragen Wmo 2015

Regels over eigen bijdragen zijn opgenomen in artikel 2.4.1 van de Wmo 2015 en in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 (bijlage bij Kamerstuk 33 841, nr. 165). De gemeente kan voor een maatwerkvoorziening op grond van de Wmo 2015 eigen bijdragen opleggen, zolang dat binnen de kaders van

het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 blijft. Gemeenten zijn gehouden om in het kader van het onderzoek (keukentafelgesprek) de cliënt te informeren over een eventuele eigen bijdrage. Bij vaststelling van de hoogte van de eigen bijdrage door het CAK wordt rekening gehouden met het inkomen en vermogen van de cliënt. Er geldt een maximum dat afhankelijk is van de persoonlijke situatie. Zo geldt voor minima voor 2015 een maximum eigen bijdragebedrag per periode van vier weken van € 19,40 (voor een eenpersoonshuishouden) en € 27,60 (voor een meerpersoonshuishouden).

Uitvoering en inning van de eigen bijdragen verlopen – daar waar het een maatwerkvoorziening betreft – via het CAK. Het CAK ontvangt hiervoor informatie van zowel de gemeente (arrangementen en bijbehorende kostprijs/producten en bijbehorend uurtarief) als van de aanbieder (geleverde productie). Dit is anders dan in 2014, toen zorgaanbieders gegevens aanleverden en het uurtarief en de producten wettelijk bepaald waren. Deze informatie wordt digitaal aangeleverd door partijen. Vanaf 2014 is door CAK, gemeenten en aanbieders hard gewerkt om systemen hiervoor gereed te maken, software aan te passen etc. Ik heb dat proces intensief ondersteund, ook in financiële zin. Bijvoorbeeld via de projecten iWmo en iZA (informatievoorziening voor zorgaanbieders).

Het CAK verwerkt deze informatie om voor de individuele cliënt tot de juiste eigen bijdrage te komen. Daartoe controleert het CAK de persoonsgegevens in de Basisregistratie Personen (BRP) en vraagt informatie over inkomen en vermogen op bij de Belastingdienst. Het CAK zorgt er daarna voor dat cliënten een beschikking ontvangen waarop de maximale periodebijdrage wordt weergegeven en stuurt vervolgens per vier weken een factuur. Facturering vindt dus achteraf plaats: sowieso gaan er gelet op bovenstaande stappen gemiddeld acht weken overheen (nadat de zorg is geleverd en gemeente en aanbieder de informatie correct aan het CAK hebben aangeleverd) voordat door het CAK een factuur wordt verstuurd aan de cliënt. Daarbij geldt voor nieuwe cliënten een langere doorlooptijd dan voor bestaande cliënten. Facturen die in deze week verstuurd worden, hebben betrekking op periode 8 (t/m begin augustus).

Handelwijze bij onvolkomenheden in het proces

Zoals uit de beschrijving hierboven blijkt, zijn meerdere partijen betrokken die informatie moeten aanleveren en verwerken. Indien hierbij een fout wordt gemaakt kan de eigen bijdrage niet worden geïnd. Het CAK stelt per periode vast waar deze fouten gemaakt zijn en koppelt dit terug aan de betreffende aanbieder of gemeente waarna dit kan worden hersteld.

Doordat het CAK nog niet van de ketenpartners voor alle cliënten de noodzakelijke informatie heeft ontvangen, kan het CAK niet alle cliënten die een eigen bijdrage zouden moeten betalen een rekening sturen. Het CAK krijgt op dit moment nog nieuwe informatie over cliënten die al langere tijd ondersteuning krijgen uit hoofde van de Wmo. Overigens zijn de gemeenten op grond van de Wmo 2015 gehouden hun cliënten voorafgaand aan besluitvorming op een aanvraag te informeren over het (eventuele) bestaan van een eigen bijdrage en (indicatief) de hoogte daarvan.

Het CAK heeft mij gemeld dat de grootste groep cliënten per periode van vier weken een tijdige factuur ontvangt om hun eigen bijdrage voor Wmo-ondersteuning te betalen. Dit betreft circa 450.000 facturen per periode.

Helaas is er een groep cliënten waarvoor dit niet geldt en waar vertraging optreedt. Zij ontvangen een factuur die betrekking heeft op meerdere perioden.

Een bepaald beperkt niveau van onvolkomenheden en daarmee samenhangende vertraging was in de voormalige AWBZ en is in de nieuwe Wmo 2015 onvermijdelijk, maar dient uiteraard wel zo spoedig en adequaat mogelijk te worden aangepakt. Voor cliënten kan deze vertraging immers leiden tot onzekerheid. Uiteraard dient deze onzekerheid weggenomen te worden.

Uitgangspunt daarbij is altijd dat burgers niet de dupe mogen worden door onvolkomenheden in het systeem. Naar aanleiding van het signaal van het CAK heb ik hen gevraagd om een nadere analyse van de situatie.

Door middel van steekproeven voert het CAK op dit moment die analyse uit op facturen die betrekking hebben op meerdere perioden, wat meer inzicht zal bieden in de omvang van deze groep.

Betalingsregeling

Wanneer de cliënt een factuur ontvangt over meerdere perioden is er in een aantal gevallen mogelijk sprake van een relatief hoog totaalbedrag. Dat is overigens niet altijd het geval: voor een deel van de groep heeft de vertraging feitelijk geen gevolgen. Te denken valt aan cliënten of hun partner die ook ondersteuning hebben vanuit een andere aanbieder en als huishouden reeds de maximale periodebijdrage betalen.

In het meest ongunstige geval krijgt een cliënt een rekening over de periode vanaf 1 januari 2015 waarbij stapeling van bedragen op kan treden. De eigen bijdrage in de Wmo 2015 is inkomensafhankelijk. Circa tweederde van de populatie die gebruik maakt van maatwerkvoorzieningen in de Wmo 2015 betaalt de laagste eigen bijdrage. Deze bedraagt per periode van vier weken € 19,40 voor een eenpersoonshuishouden en € 27,60 voor een meerpersoonshuishouden.

Als deze groep nu voor het eerst in 2015 een factuur zou ontvangen (over de eerste 8 perioden van 2015), leidt dat tot bedragen van € 155,20 tot € 220,80.

Bij de overige groep zal het als gevolg van hun inkomen en vermogen om een hoger bedrag kunnen gaan.

Bij de toelichting op de factuur staat standaard vermeld dat mensen gebruik kunnen maken van een betalingsregeling, zodat in termijnen kan worden betaald. Ook als mensen naar het CAK bellen met een vraag over hun factuur wordt daarop gewezen. Een betalingsregeling leidt niet tot extra kosten voor de cliënt.

Acties

Ik vind het, met CAK en gemeenten, van groot belang om goed inzicht te hebben in deze materie zodat wij gezamenlijk kunnen handelen. Daarom ben ik regelmatig in overleg met het CAK en de VNG om de analyse op korte termijn scherper te krijgen.

Daarnaast heb ik direct maatregelen genomen die erop gericht zijn zoveel mogelijk te voorkomen dat cliënten last hebben van problemen in de uitvoering:

- We zijn in gesprek met het CAK en de VNG. In dit overleg maken partijen gezamenlijk afspraken voor oplossingen. Met het CAK is afgesproken dat VWS en VNG worden ingezet om aanbieders en gemeenten waar problemen met aanlevering zijn te benaderen teneinde onvolkomenheden recht te zetten.

- Mocht uit de analyse blijken dat ICT-problematiek bij (bepaalde) gemeenten ten grondslag ligt aan de geconstateerde vertraging, dan zal ik VNG en iZA (zorgaanbieders zijn verenigd in het samenwerkingsverband iZA) verzoeken om in overleg met die gemeenten met spoed hiervoor oplossingen te realiseren.
- In navolging van berichten hierover van het CAK aan gemeenten (eind september jl.) wordt nu ook via de communicatiekanalen van de VNG de oproep gedaan aan gemeenten om zorgvuldig na te gaan of alle benodigde gegevens inmiddels zijn geleverd aan het CAK (en er geen oude voorraden meer zijn). Ook in mijn eigen communicatie met gemeenten doe ik daartoe een oproep.
- In aanvulling op de passage die is opgenomen op de factuur zal ook in andere communicatie-uitingen van het CAK en gemeenten nadrukkelijk worden gewezen op de mogelijkheid van een betalingsregeling. Het CAK en de VNG ondersteunen gemeenten en aanbieders daarbij met voorbeeldteksten.

Slot

Ik heb vastgesteld dat het CAK, de VNG en gemeenten mijn prioriteit – dat de cliënt zo min mogelijk mag merken van uitvoeringsproblematiek – delen. Ter beperking van de lasten voor de betreffende cliënt biedt het CAK de mogelijkheid van een betalingsregeling aan waarbij rekening wordt gehouden met afbetaling naar draagkracht van de cliënt volgens haar of zijn wensen. Het CAK biedt maatwerk. Mensen betalen nooit meer dan ze zouden moeten betalen, alleen later. De komende tijd zullen we op de bovenbeschreven manier gezamenlijk werken aan oplossingen.

Ik zal u in mijn volgende voortgangsrapportage over de hervorming van de langdurige zorg, die u eind deze maand ontvangt, nader informeren over de uitvoering van de hierboven beschreven acties.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
M.J. van Rijn